

CRIMINELE INMENGING IN DE CORONACRISIS

Foto: Liesbeth Dingemans

[PRINT DIT ARTIKEL](#)

[NAAR HOME](#)

15 juni 2020

AUTEURS: JIMMY MAAN, JONAS STUURMAN

De economische impact van de coronacrisis biedt criminelen kansen om invloed te verwerven in bedrijven. De financiële weerbaarheid van ondernemers staat onder druk, waardoor het moeilijker wordt om louche investeerders of 'klanten' te weigeren.

Door de coronacrisis loopt de klandizie van ondernemers terug en dalen hun inkomsten. Hun bewegingsvrijheid om innovatief met deze financiële tegenslagen om te gaan wordt door de [Covid-19-maatregelen](#) beperkt. Ondanks de toegezegde miljardensteun aan het Nederlandse bedrijfsleven in de vorm van noodpakketten, zitten veel ondernemers momenteel in zwaar weer. De reserves zijn niet onuitputtelijk en innovatie zoals een snelle omschakeling naar afhaalmaaltijden in de horeca is niet in alle branches mogelijk.

KWETSBAARHEID VAN ONDERNEMINGEN

Ook is het maar de vraag of hiermee het omzetverlies voldoende wordt gecompenseerd. Uit [onderzoek](#) blijkt dat afhankelijk van de duur van coronacrisis, zo'n 15,5 tot 68,5 procent van de ondernemers vreest voor de voortbestaan van het bedrijf. Deze onzekerheid vergroot de kwetsbaarheid van ondernemingen voor criminele inmenging.

In Italië zet de maffia een tandje bij om de greep op ondernemers te versterken

Het [LIEC](#) en de [politie](#) waarschuwden onlangs al voor het gevaar van 'criminele weldoeners' in de horeca, en in [Italië](#) zet de maffia een tandje bij om de greep op ondernemers te versterken.

CRIMINELE INMENGING

Criminele netwerken zijn voor een deel van hun 'bedrijfsactiviteiten' afhankelijk van de legale economie, en hebben dus een belang om hier invloed op te kunnen uitoefenen. Henneptelers fabriceren doorgaans geen kweeklampen, drugslaboranten werken liever niet in hun eigen vastgoed en om de criminele winsten te verzilveren moet het worden [witgewassen](#). Door middel van [criminele inmenging](#) (Essen, 2020) krijgen criminelen invloed binnen bonafide ondernemingen, om de eigen 'criminele bedrijfsprocessen' te faciliteren.

Ondernemers komen klem te zitten wanneer de relatie parasiterend wordt

Zo worden **werknemers gerekruteerd** of kan een afhankelijkheidsrelatie ontstaan van de criminele partij, wanneer deze een investeerder of vaste afnemer wordt van producten en diensten.

Ondernemers die (pogingen tot) inmenging hebben herkend of ervaren, wijzen op een proces dat vaak sluipenderwijs plaatsvindt. Een beproefde gehoorde methode lijkt het opbouwen van een reguliere klantrelatie te zijn, waarna in een volgende stap met lucratieve voorstellen wordt afgetast hoe ver een ondernemer bereid is te gaan voor geldelijk gewin. Ondernemers die hier gevoelig voor zijn of niet tijdig de signalen ervan herkennen, komen klem te zitten wanneer de relatie parasiterend wordt. Tegen die tijd zijn zij voor het voortbestaan van de onderneming afhankelijk geworden van de criminele geldstromen, en ligt chantage en (dreiging met) geweld op de loer. Zoals een mkb-ondernemer op een bedrijventerrein verwoordde: 'Als ze je eenmaal in de tang hebben, dan ben je reddeloos verloren'. Er is een situatie ontstaan waarin grote groepen ondernemers het water aan de lippen staat. Het voortbestaan van hun onderneming hangt aan een zijden draadje. Hierdoor komen sommigen van hen voor morele dilemma's te staan: failliet gaan of ingaan op een aanbod van een criminele investeerder.

WEERBAARHEID

Gezonde ondernemingen zijn in principe relatief weerbaar tegen criminele inmenging. Zo kunnen zij opdrachten of investeringen weigeren die zij als te risicovol ervaren, waaronder het risico dat men in zee gaat met criminelen en zij hiermee invloed verwerven in het bedrijf. Beschouwd vanuit de **fraudedriehoek**, waarin druk of verleiding, gelegenheid en rationalisatie op elkaar inwerken, staat deze weerbaarheid echter onder druk.

Rationalisatie kan onethisch handelen vergoelijken

Ondernemers hebben te maken met een buitengewoon hoge *financiële druk*. Zoals eerder vermeld komt het voortbestaan van tot voor kort gezonde ondernemingen in gevaar. De *gelegenheid* wordt ingevuld door de eerder genoemde signalen van het LIEC, politie en uit Italië over criminele geldschietters die in het ontstane gat springen door een 'helpende hand' te reiken naar ondernemers. In deze context kan *rationalisatie* onethisch handelen vergoelijken: 'dan moet de overheid ons maar meer steun geven', of 'ook het inkomen van mijn werknemers staat op het spel'. Let wel, het betreft in deze crisissituatie geen opportunistisch handelen van ondernemers. Er rust een complexe verantwoordelijkheid op hun schouders, als een geldschietter het verschil kan maken tussen continuïteit van een familiebedrijf en een faillissement. Ondernemers die wij spreken in kader van het onderzoek **Red Flags bij criminele inmenging** geven ook aan zich zorgen te maken over de financiële weerbaarheid van collega-ondernemers die door de huidige crisis in zwaar weer verkeren.

TWEEZIJDIG HANDELEN

Kolthoff en Khonraad (2016) spreken in het kader van ondermijning over een zogenoemd tweezijdig handelen. Zij stellen dat de onderwereld continu verwevenheid zoekt met de bovenwereld en dat dit alleen kan slagen als de bovenwereld hiertoe gelegenheid biedt. Juist nu de kwetsbaarheid van veel ondernemers in objectieve zin is toegenomen en criminelen kans zien zich te nestelen in de bovenwereld, is het noodzakelijk voor ondernemers én de overheid om in actie te komen.

Het is van belang dat ondernemers hun morele standaarden hoog houden

Overheden en het bedrijfsleven moeten de handen ineenslaan om te voorkomen dat criminelen profiteren van de ontstane situatie. Immers, de (helaas noodzakelijke) coronamaatregelen beperken

de bewegingsvrijheid die ondernemers hebben om het hoofd te bieden aan de teruggelopen of geheel verdwenen omzet. Ook hier geldt het motto: 'alleen samen komen we door de coronacrisis heen'.

ONDERNEMERS EN OVERHEID

In dit kader is het van belang dat ondernemers hun morele standaarden hoog houden en waakzaam blijven voor pogingen tot criminele inmenging. Zij dienen extra alert te zijn bij het aannemen van nieuwe opdrachten of het accepteren van kapitaalinjecties van mogelijk criminele geldschieters. Op deze manier kunnen zij zich actief verzetten tegen pogingen tot toenadering door criminelen. Uiteindelijk zijn het de ondernemers zelf die geconfronteerd worden met deze pogingen tot toenadering. Zij kunnen bijvoorbeeld criminele investeringen weigeren en verdachte situaties in deze context melden bij de politie. Daarnaast is het zaak dat ook de overheid waakzaam is, maar ook meedenkt en meebeweegt waar mogelijk. Dit kan zij doen door in gesprek te blijven met ondernemers, in het bijzonder zij die de zwaarste klappen moeten opvangen. Júst in deze complexe tijd is het cruciaal dat ondernemers en overheden zich samen sterk maken tegen criminele inmenging. <<

Jimmy Maan is als onderzoeker verbonden aan het Kenniscentrum Business Innovation van de Hogeschool Rotterdam. Jonas Stuurman is onderzoeker bij het Lectoraat Ondernijning van Avans Hogeschool.

Het onderzoek [Red Flags bij criminele inmenging](#) richt zich op het identificeren van inmengingsprocessen in het (mkb-)bedrijfsleven en hoe ondernemers zich hier tegen kunnen wapenen. Consortiumpartners in dit onderzoek zijn penvoerder Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Rotterdam, en Avans in combinatie met bedrijven op bedrijventerrein de Spaanse Polder en Noorderveld-Molletjesveer. De auteurs komen graag – onder strikte voorwaarde van vertrouwelijkheid – in contact met personen die gevallen kennen van criminele inmenging. Jimmy Maan is bereikbaar voor vragen en discussies via e-mail: [J.Maan\(at\)hr.nl](mailto:J.Maan(at)hr.nl).

GERELATEERDE ARTIKELEN

'WE BLIJVEN NOG ERG BINNEN DE DIJKEN'

[Lees dit artikel](#)

'ZO'N MALAFIDE ONDERNEMER KOMT ER NIET MEE WEG'

[Lees dit artikel](#)

HET TIJ KEREN IN NOTOIRE STRATEN

[Lees dit artikel](#)